

Motion till riksdagen

1989/90:Fö311

av Gunhild Bolander och Ingvar Karlsson i

Bengtsfors (båda c)

De frivilliga försvarsorganisationerna

Vid 1985/86 års riksmöte framlades regeringens proposition om förmåner inom frivilligförsvaret, 1985/86:134. I propositionen framhöll föredraganden bl a följande:

Den frivilliga försvarsverksamhetens omfattning är ett mått på vårt folks försvarsvilja. Frivilligorganisationerna och hemvärdet har i dag ca 750 000 medlemmar som i hög grad bidrar till att stärka totalförsvaret och till att skapa respekt för vår vilja och förmåga att hävda vår neutralitet.

Med hänsyn till det värde som frivilligarbetet har betraktar jag de frivilliga insatserna som ett ytterst värdefullt komplement till övriga försvarsåtgärder. Det är angeläget att statsmakterna stöder och uppmuntrar det frivilliga försvarsintresset. Ett uttryck för detta är ändamålsenliga former för ekonomisk ersättning och andra förmåner. Jag anser det därför värdefullt att en samlad översyn av frivilligförmånerna nu har genomförts.

Riksdagen fastställde regeringens förslag och den 4 december 1986 fastställde regeringen Förordningen om förmåner till hemvärdets personal FFS 1986:36, Förordningen om förmåner till frivillig personal m fl, FFS 1986:37 samt Förordningen om förmåner till instruktörer inom frivillig försvarsutbildning, FFS 1986:38. Samtliga förordningar trädde i kraft den 1 januari 1987.

Beslutet mottogs naturligtvis mycket positivt av såväl frivilligorganisationerna som av berörda myndigheter. Att elever vid viss utbildning skulle erhålla dagpenning motsvarande sin sjukpenning medförde att alla som ville göra insatser för totalförsvaret kunde göra det oberoende av egna ekonomiska förutsättningar. Det innebar också att kvinnor blev mera rättvist behandlade än tidigare.

Den ekonomiska innebörden av frivilligförmånerna ligger dock avsevärt över vad frivilligförmånskommittén (FFMK) beräknade. Det gäller både antalet elever och storleken på den enskilda elevens dagpenning. Detta anmäldes också av såväl organisationerna som av Överbefälhavaren och Arbetsmarknadsstyrelsen i yttranden över FFMK:s betänkande och vid olika föredragningar bl a för försvarsutskottet. Löneökningarna har dessutom varit stora de senaste åren vilket också fått konsekvenser vad gäller dagpenningen.

Den av riksdagen beslutade reformen är alltså huvudorsaken till att de frivilliga försvarsorganisationerna behöver avsevärt större anslag än tidigare. Kostnadsökningarna har varit mycket svåra att beräkna.

Under de två senaste budgetåren har organisationerna därför nödgats redovisa underskott. Detta har skett hos såväl organisationer med uppdrag för

försvarsmakten som hos dem som har uppdrag för civila delen av totalförsvaret.

Överbefälhavaren har till regeringen hemställt om ytterligare 24,2 miljoner för att täcka försvarsmaktens behov av tillägg för de frivilliga försvarsorganisationerna för 1989/90. Av detta har drygt 22 miljoner kronor beviljats. Socialdepartementet har av samma skäl ökat sitt bidrag från fyra miljoner till sju miljoner kronor.

De organisationer som får sitt bidrag från arbetsmarknadsdepartementet har dock inte behandlats på samma sätt. För de två senaste åren 1987/88 och 1988/89 redovisas ett totalt underskott från organisationerna på sammanlagt 3 227 kkr. Dessa underskott belastar således innevarande budgetår vilket innebär att organisationerna fått en väsentligt mindre ekonomisk ram att röra sig inom. Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt hos regeringen att få överskrida anslaget för statsbidrag till frivilliga försvarsorganisationer (B 7) med 3 200 kkr, en hemställan som avvisats av regeringen.

Det finns mycket starka rättviseskäl att organisationerna behandlas lika på militär och civil sida inom totalförsvaret. Organisationerna har anmält att om de ej erhåller ytterligare medel är de tvingade att inställa en stor del av planerad utbildning under våren och sommaren 1990.

Detta är olyckligt dels ur psykologisk synpunkt eftersom det handlar om trovärdighet för av riksdag och regering fattade beslut. Ur beredskapssynpunkt kommer dessutom en nedskärning av verksamheten att innebära ökade personalbrister i krigsorganisationen inom av riksdag och regering prioriterade områden för totalförsvarets civila del nämligen inom funktionerna jordbruk och transporter. Främst har det dessutom drabbat de kvinnliga organisationerna, Svenska Blå Stjärnan och Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund, vilket medfört att kvinnors insatser för totalförsvaret ytterligare begränsats.

De frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet är prioriterad i nu gällande försvarsbeslut och skall bedrivas i minst samma omfattning som tidigare. Om rekryteringen av frivilligpersonal måste minska innebär det omedelbara svårigheter att få nödvändig uppfyllnad av utbildad personal till krigsarbetsmarknaden. Rekryteringsbegränsningen drabbar särskilt kvinnornas möjligheter att aktivt verka inom totalförsvaret.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen till Arbetsmarknadsstyrelsen för att täcka upp bidraget för de frivilliga försvarsorganisationerna anslår 3,2 milj.kr.,
2. att riksdagen för att säkerställa frivilligorganisationernas fortsatta verksamhet enligt nu gällande försvarsbeslut anslår ett med motvarande belopp förhöjt anslag i årets budgetproposition.

Stockholm den 19 januari 1990

Gunhild Bolander (c)

Ingvar Karlsson (c)
i Bengtsfors